

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilu Udruženja Jugoslov. Učiteljstva — Poverjeništvu Ljubljana.

Vse pise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:

Uredništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, Frančiškanska ul. 6.

Rokopisov ne vračamo.

Vse pošiljatelj je pošiljati franco.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak četrtek pop. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.

Za neorganizirane 100 — K, za naročnike v inozemstvu 140 — K letno. Posamezna številka po K 2—.

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 1 K za vsako petit-vrsto. Priloge stanejo poleg poštneine še 50 K.

Telefon uredništva št. 312.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste, če se tiaka enkrat . . . 2 K — vin. dvakrat . . . 1, 50 — za nadaljnja uvrščenja od petit-vrste po 60 vin. Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna.

Članstvo ljubljanskega Poverjeništvu UJU ima s članarino tudi že plačano naročnino, torej ni treba članstvu naročnino posebe plačevati.

Naročnino, reklamacije, t. j. vse administrativne stvari, je pošiljati samo na naslov:

Upravništvo Učiteljskega Tovariša
v Ljubljani, VII., Celovška cesta 33/I.

Poštni čekovni urad št. 11.197.

Reklama tije so proste poštneine.

Učiteljski zdravniški dom v Rogaški Slatini.

V nedeljo, dne 29. maja t. l. se je vršil v Celju prvi redni občni zbor zadruga Učit. zdrav. dom v Rogaški Slatini. V imenu načelstva je poročal začasni načelnik obširno o združnem poslovanju v času obstoja zadruga. Prejemkov je bilo od začetka poslovanja, t. i. 1. maja do 31. decembra 1920 K 38.740 (delež 38.200 K, vstopnina 540 K). Ker so v Ljubljani bivaioči člani prvega načelstva izjavili, da jim je zaradi oddaljenosti od sedeža zadruga in preobilice drugih poslov nemogoče posvetiti razvoju zadruga potrebno skrb in pozornost, jim je izrekel občni zbor na predlog zadržnika Ant. Petriček za izvršeno smotreno delo v prid učiteljstva in združnikov najtoplejšo zahvalo.

V načelstvo so bili nato izvoljeni: Anton Čnus, šol. ravnatelj na Dolu, načelnikom; Ivan Glinšek, nadučitelj v Rogaški Slatini, njegovim namestnikom; Vitko Jirko, učitelj na Dolu pri Hrastniku, tajnikom; Ljudevit Černež, okrajni šol. nadzornik v Celju in Anton Petriček, nadučitelj v Zalcu, članom; v nadzorstvo pa: Miloš Verk, učitelj pri Sv. Križu-Rogaška Slatina, predsednikom; Joško Bizjak, nadučitelj v Celju, njegovim namestnikom; Fran Krajnc, učitelj v Celju, Fran Voglar, učitelj v Celju in Martin Vrečko, učitelj v Šoštanj.

Cene sob znašajo na dan od 5—15 din, za goste neučitelje; popust za učitelje nezadržnike znaša 20% za združnike in njih rodbinske člane 40%. V 3 minute oddaljeni prvovrstni restavraciji je posetnikom Zdrav. doma na razpolago hrana (zajtrk, obed in večerja) na dan 7½ din, brez kruha.

Kakor se je zadr. načelniku zagotovilo, so združniki kot solastniki »doma« oproščeni taks (100 din.)

Prijavljenih je doslej 87 združnikov z 111 deleži.

Priglasitve sprejema in pojasnila daje načelnik. Istemu se naj naznanijo tudi želje glede poseta Zdrav. doma, da bo razvrstitev mogoča. Vstopnina znaša 20 K, delež 1000 K, ki se plača v poljubnih zneskih tekom 10 mesecev.

Posteljnega perila je sedaj precej na razpolago, vendar ne dovolj. Vsak gost naj vzame zato par rjuh in nekoliko obršal s seboj.

Dokument separatizma in demagogije.

V 25. šte. Radičevega »Slobodnega doma« od 22. t. m. citam v članku Rudolfa Hercega »Učitelj kao pomagači hrvatskomu seljačtvu« sledeče stavke, ki ne potrebujejo posebnega komentaria. »Odmah za prevrata godine 1918, nastalo je u mnogim hrvatskim društvima pravo tuđilo.

Počeli su se stidjeti hrvatskoga imena i uzivali su jugoslavensko. Ali Bog s njima! Tko se samo izlučuje iz hrvatskoga naroda — neka ide. Medjutim poslo se je još dalje. Različita hrvatska, srbska i slovenska društva počela su se slagati u jedno društvo, naravski sa sjedištem u Beogradu.

Ta sudbina imala bi u mjesecu srpnju ove godine zadesiti i »Savez hrvatskih učiteljskih društava«, kako to želi ministar prosvete i vera Sv. Pribičević. Kad bi se to dogodilo — otišla bi u nepovrat

sva muka, koju su hrvatski učitelji (još onda kad su imali 50 kruna mjesečne plaće!) skupili, da si u Zagrebu sagrade svoj »dom«, svoj »muzej«, svoj »konvik« itd. — sve bi to postalo vlasništvom jedinstvenoga »Udruženja« u Beogradu. Radi toga su medju učiteljima nastale dvije struje. Dne 15. srpnja vodit će se u Zagrebu medju hrvatskim učiteljima borba: za Beograd ili za Zagreb. Mi ćemo o tem još pisati, jer nam nije svejedno, kakvi su hrvatski učitelji. Svakako oni učitelji, kojima je Beograd bliži od Zagreba, ne mogu biti prijatelji hrvatskomu seljačtvu. Niti prijatelji, niti pomagači.

Evo Vam dokument separatizma! Upani pa, da najde hrvatsko učiteljstvo iz banovine pravo pot, ki nas preko historizma in plemenskih mej vodi v popolno narodno in državno edinstvo.

A. M.

HRĀEN:

Kedaj se naj vrše počitniški tečaj?

Znano je, da se nameravajo prirediti o počitnicah razni poučni tečaji za učiteljstvo. Pri teh tečajih naj učiteljstvo svoje strokovno znanje razširi in poglobi, da bo s tem večjim uspehom moglo vršiti svojo nalogo. Brez dvoma je, da so ti tečaj velikega pomena in se jih bode učiteljstvo udeležilo v kolikor le možno velikem številu. Saj sami najbolj čutimo, kje nas žuli čevlji. Izmed vseh različnih poklicev si moramo ravno mi razširjati in poglobljavati svoje znanje najbolj skozi vsa leta našega delovanja. Potem se pa še dobijo ljudje, ki vidijo učiteljstvo samo takrat, kadar nima oblatnih ur in je prosto, pa mu zavidajo počitnice. Koliko izvenuradnega časa mora pravi učitelj žrtvovati svojemu poklicu, na to taki ljudje ne mislijo! — Pa dovolj o tem.

Poučnih počitniških tečajev smo posebnost sedaj, ko vršimo svoj poklic iz docela drugih vidikov, kakor nekđaj ztasti v nekaterih strokah, krvavo potrebni. Pomislimo le na risanje, telovadbo, petje, zengljepis in zgodovino, rokotvorni pouk in srbohrvaščino, ki je glavna, četudi sem jo imenoval nazadnje. Torej na vseh koncih in krajih polno dela. Vsega ne bo možno izvesti naenkrat. Zato je potreba časa in sredstev. Najprej se bode pač vzelo najnujnejše.

Vsak poučni tečaj bode trajal prilično en mesec. Počitnic pa imamo dva meseca. Kedaj se naj vršijo torej tečaji: začetkem, sredi ali pa koncem počitnic?

Tečaji se naj vrše ob takem času, ko je pričakovati največ uspeha. In to je po mojem mnenju koncem počitnic; torej nekako v drugi polovici avgusta in v prvi polovici septembra. Učiteljstvo, ki se bode udeleževalo teh tečajev, mora biti sveže, ne pa zmučeno in izdelano od celoletnega mučnega dela v šoli. Le potem bode imelo od takih tečajev celotno korist. Torej že iz tega razloga ne kaže prirediti tečajev takoj v začetku počitnic. Na prvi pogled bi bilo primerno sredi počitnic. Potem bi imeli pred in po tečaju po 14 dni prosto. A tudi to ne kaže, ker so počitnice potem popolnoma raztrgane in tistih 14 dni nikomur dosti ne zaleže, če gre na oddih izven svojega službenega mesta. — Začetkom počitnic je tudi vročina najneznošnejša in mi naj bi se ravno takrat parili po šolskih sobah!

Še en razlog je, da se taki tečaji vrše koncem počitnic. Po mnogih krajih — zlasti v bivši Štajerski — imajo pouk do konca avgusta in šele potem počitnice. Udeleženci takih šol bi se lažje odrgall brez večje škode pouku samo za 14 dni, kakor pa za cel mesec.

V interesu prireditve teh tečajev in učiteljstva pričakujemo, da bodo merodajne oblasti se ozirala na ta dejstva in odredila, da se vrše tečaji koncem počitnic.

MIROSLAV ZOR:

Rokotvorni pouk.

V našo šolo se uvajajo deška ročna dela. Bil je že skrajni čas, da se je to začelo, kajti malo je narodov, ki imajo toliko različnih narodnih obrti, kakor je ravno naš jugoslovanski narod. Pa tudi pri nas izpodrinja te obrti tujezemska industrija. Svetovna vojna je sicer ljudstvo naučila marsikaj zopet doma izdelovati, kar se je prej drugje kupovalo. povojni duh pa se vseeno obrača nazaj — proč od doma.

To ni prav. Naloga naše narodne šole je, da deluje v to, da se ohranijo in izpopolnijo domače obrti in to ravno je namen uvajanju tudi deškega ročnega dela v šole.

Učiteljstvo pa ne sme samo otroke učiti dela, delovati mora tudi na to, da se povzdigne med ljudstvom zanimanje za domačo obrt, da se bo kupovalo domače izdelke in se jih uporabljalo. Domači izdelki so lepši in mnogokrat uporabnejši, kakor tuji tovarniški produkti in to mora narod spoznati ter primerno ceniti.

V šoli naj se poučuje v prvi vrsti praktična dela. Učenec naj dela to, kar rabi doma v vsakdanjem življenju. Pri praktičnem delu pa mora vladati dober okus. V šoli naj si učenec pridobi ta okus — če ga še nima. Mnogim je sicer že prirojen, treba mu ga je samo primerno razviti. Ravno to pa lahko napravi ljudska šola.

Razvijanje dobrega okusa je precej potrebno širšim slojem. Če stopimo v kmečko hišo — pa tudi v mestno stanovanje — najdemo največkrat na stenah vse polno raznih slik — vsakdo ima rad okrašeno stanovanje. Kako so pa razvrščene te slike? Prihite so ena poleg druge v neradni vrsti, nekatere vise postrani, ena je premahna, druga je zopet previsoka ali prenizko pritrjena. Kje je tukaj okus?

Ljudstvu je treba privzgojiti čut za lepoto in mu tudi pokazati, kako naj si okraši svoj dom.

Šolska soba bi morala imeti na oknih cvetice v lončkih in otroci jih naj bi sami nezovali, po stenah na hodniku in v sobi naj bi visele lepe skupine slik in nanje naj bi se učence pri vsaki priliki opozarjalo.

Praktični izdelki v šoli naj bodo izdelani z dobrim okusom. Kaj vse se lahko napravi! V 22. šte. »Učit. Tovariša« je g. Fr. Skulj prav lepo razpravljal o rokotvornem pouku. Res mnogo za dom pripravnega si pridobi učenec lahko v šoli!

S tem, da se je uvedlo deško ročno delo v našo šolo, je ta stopila velik korak bližje moderni delovni šoli, kakor je o njej razpravljala g. nadz. P. Flerè v 33. št. »Popotnika« in tudi v drugih. Delovna šola zahteva, kakor že ime pove, dela in sicer poučnega dela. Pri delu naj spozna učenec najvažnejše kar predpisuje učni načrt.

Tudi naša šola se počasi približuje cilju, ki ga nam kaže delovna šola. Preureditve se dajo le polagoma uvajati. Vsak šolski voditelj ve, kako trdi so naši krajni šolski sveti, če se hoče kaj novega upeljati v šolo. Počasi in vztrajno se pa le doseže tudi to. Treba je ljudstvu razložiti važnost deškega ročnega dela, treba mu je povedati, da bo to največ njemu v korist in udal se bo.

Ročno delo se najlažje začne uvajati pri risanju. Beseda »risanje« naj se v šoli sploh nadomesti z besedo »upodabljanje«. G. Drag. Humek razpravlja v članku »Umetniški vzgoji« v »Popotniku« št. 35, kako naj bi se vadilo risanje v zvezi z rokotvornostjo, z izrezavanjem papirja, lepenke i. dr. G. Skulj je sicer v zgoraj navedenem članku proti izrezavanju papirja, jaz sem zoper to izrezavanje tudi v uri ročnega dela, gojilo bi se pa lahko v risarski uri. Za 1. in 2. šolsko leto, ko se še ne more drugega delati, je to prav primerno delo za učence.

Pri risanju se mnogo lahko stori v prosep narodne umetnosti, lahko se sestavljajo in rišejo narodni ornament, kateere naj izvršujejo deklice pri vezenju in tudi dečki pri obdelavi lesa in drugega materiala. Iz narodnih motivov naj se sestavljajo tudi ornament, ki se lahko uporabljajo kot šablone pri stenski slikarji. Naš kmet navadno samo pobeli svojo hišo, ali ne bi bilo lepo, če bi si napravil šablone in okrasil belo steno. Tam kjer cvete lončarska obrt, se naj delajo v šoli ornamenta za okrasitev teh vrst izdelkov. Kako lepi so n. pr. ornamentirani lončki za sobne cvetice. Mnogo, mnogo takih primerov bi se še našlo.

Delo v prirodopisni uri izvrstno služi učenju. Po navodilu učitelja naj nabirajo učenci produkte narave in delajo zbirke. Sušijo naj rastline, pripravljajo žuželke, plazilce in druge živali ter s tem poglobljajo svoje znanje in pomnožujejo — šolsko zbirko. V uri ročnega dela lahko delajo iz lesa zabojčke za shranjevanje naravnih in omarice za shranjevanje teh zabojčkov.

Delajo naj preprosta učila za pouk v prirodoslovju — kako bi se šolska zbirka učil na preprost način lahko pomnožila!

V knjižnici je mnogo nevezanih knjig, marsikaterega učenca bi veselilo, če bi znal vezati knjige.

In na deželi! Koliko je tam prilike za delo! Pri vsaki šoli naj bo vrt in njiva, kjer se bodo učenci učili vrtnarstva in poljedelstva. Produkti teh vrtov in njiv naj se porazdele med učence delavce, da bi imeli pri delu več veselja, ali pa naj se orodajo. Izkupiček se lahko porabi za šolsko knjižnico.

Upravičen je strah učiteljev pred poučevanjem deških ročnih del, kajti do sedaj se še na učiteljsku ni nikdo pripravljaj na ta predmet — in se morda tako kmalu ne bo. Treba nam je tečajev. Poverjeništvu za uk in bogočastje v Ljubljani ima namen ustanoviti na tehniški srednji šoli v Ljubljani šesttedenski počitniški tečaj za izobrazbo učiteljev rokotvornega pouka, kakor je bilo stavljeno na prosvetni program za proračunsko leto 1921./22. Naj se vrše tečaj za razne obrti, ki cveto med narodom: lesna, lončarska, pletarska, strgarska itd. Morda imenuje vlada nekaj rokodelcev-učiteljev, ki bi potovali v vse večje kraje naše domovine in ki bi poučevali učiteljstvo v tem ali onem obrtu.

Naj omenim na tem mestu še nekaj splošnega o nadaljnjem izobraževanju učitelstva. Pred vojno je bilo, sedaj ni. To občutimo posebno mi mlajši učitelji. Slov. Šolska Matica je prirejala predavanja v počitnicah, prirejala so se poučna potovanja, vršile so se hospitacije in mnogo drugega. Kje je sedaj vse to? Ali se ne more to več investiti?

Zborovanja in sestanki učiteljskih društev naj bi bili obsežnejši. Vršila naj bi se predavanja — teme se prej razpisale — in sicer tekom celega dneva — s primernimi odmori — v zvezi s hospitacijami in poučnimi izleti. Otvorjale naj bi se tudi različne razstave. Koliko bi to koristilo vsemu učitelstvu.

Učitelji, ki se ne izobrazuje dalje za svoj stan, neprestano propada in kmalu več škoduje šoli nego pa koristi.

Zatorgi na delo!

Iz naše organizacije.

Društvene vesti.

+ Tovariši in tovarišice!

Vsak učitelj rabi literarno naobrazbo pri vrševanju stanovskega in splošno kulturnega dela.

Da zamore z uspehom tolačiti svojim učenecem različne berline sestavke in dela naših pisateljev, mora imeti popoln vpogled v njih lepoto, kajti splošno kulturno delovanje doseže le z vsestranskim poznavanjem in s pomočjo našega slovstva pravo vrednost.

Da se v tem oziru kolikor moč izpopolni, sklenilo je učitelstvo krškega okraja ustanoviti literarni krožek, v katerem se bo v tej smeri temeljiteje naobrazevalo.

Vsled sklepa pripravljalnega odbora se vrši ustanovno zborovanje lit. krožka dne 3. julija t. l. ob 13. uri v Sevnici (Kolodvorska restavracija) z naslednjim dnevnim redom.

1. Pozdravni nagovor.
2. Pomen lit. krožka. (Poroča tov. Tone Gaspri).
3. Zadržno literarno življenje v preteklosti. (Poroča tov. Vi. Rojc.)
4. Poslovnik.
5. Volitev odbora.
6. Slučajnosti.

Dolžnost vsakega učitelja in učiteljice je, da se v lastnem in v interesu poverjene mu naloge udeleži ustanovnega zborovanja in pristopi k krožku, kjer bo dovolj lepe prilike se povzpeli do one stopnje lit. naobrazbe, ki jo neobhodno potrebuje.

Tovariši in tovarišice, ne idite mimo, ampak vsi brez izjeme v našo vrsto, ki mora biti močna in odločna.

Na svidenje!

Za pripravljalni odbor:

Vinko Klanšek.

+ Na zborovanju učiteljskega društva za mariborski šolski okraj dne 7. julija t. l. v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma ob 10. uri govori k izpremenjeni točki dnevnega reda g. nadzornik za šolsko vrtnarstvo A. Skušlji o smernicah za napravlanje in oskrbovanje šolskih vrtov. Posredno tov. šolski voditelj, udeležite se sigurno vsi tega oficijelnega predavanja!

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek, dne 7. julija t. l. ob 10. uri v »Mladiki« v Ptuj po sledečem vzporedju:

1. Zadnji zapisnik.
2. Dopisi.
3. Izvenšolsko delo.
4. Volitev delegatov za celjsko zborovanje.
5. Slučajnosti. — Ivan Klemenčič, t. č. predsednik.

+ Učiteljsko društvo za laški okraj zboruje v sredo, dne 6. julija t. l. na Zidanem mostu. Začetek točno ob poludnesi uri. Na dnevnem redu sta poleg običajnih še točki: Podavanje gosp. tov. okrajnega šolskega nadzornika Ljud. Černeja in volitev dveh delegatov za zborovanje UJU. — Poverjeništvu Ljubljana — v Celju ali Rog. Slatini. Vse članstvo vabi k polnoštevilni udeležbi odbora.

+ Smarsko-rogaske učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, dne 17. julija t. l. ob 10. uri v Rogaski Slatini po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Risanje podava okr. šolski nadzornik g. Schell. 3. Karbid podava gđna. Debelakova. 4. Elektroni referat tovariša Zidarja. 5. Volitev dveh delegatov za zbor UJU v Celju. 6. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vabi za odbor Toma Kurbus, predsednik.

+ Novomesko učiteljsko društvo zboruje v soboto 9. julija t. l. ob 9. uri dop. v Žužemberku po na zadnjem zborovanju določenem sporedu.

+ Učiteljsko društvo za novomeski okraj je zborovalo dne 14. maja ter 4. junija 1921 v deški šoli v Novem mestu. Udeležba je bila obakrat povoljna. Na obeh zborovanjih je bil na dnevnem redu podrobni učni načrt za zemljepis in zgodovino.

Referati, ki so jih podali tovariši Žen, Dequal, Samide, Vidmar, Štular, Benedičič, Ivancič, Pirnat ter Kopitar so se po kratki a dobri debati vzele z odobravanjem na znanje. V debato je prav pridno posegel poleg raznih tovarišic in tovarišev tudi okr. šol. nadzornik Janko Grad, ki se je udeležil obeh zborovanj. S svojo navzočnostjo je pokazal, da zna ceniti delovanje okrajnega učiteljskega društva.

Na zborovanju sta bila izvoljena tudi dva odseka, ki naj napravita iz vseh referatov izvleček

ter tako izgotovljene podrobne učne načrte predložiti stalinemu odboru za okr. učiteljsko konferenco.

Tovariš predsednik je na obeh zborovanjih vzpodbujal navzoče za podpisovanje brezobrestnega posojila za Učiteljski konvikt ter za pristop k Učiteljski tiskarni in tvornici učil. Prihodnje zborovanje se vrši 9. julija v Žužemberku. Ker se tovarišice in tovariši iz žužemberškega okraja ne udeležujejo društvenih zborovanj, jim pokazimo ta dan, da znamo ceniti njihovo stanovsko zvestost ter pohitimo vsi gledat »Luko Krajno«!

+ Učiteljsko društvo za Ptuj in ptujski okraj je zborovalo 9. junija v Ptuj.

Zborovanja so se udeležili tudi g. viš. šol. nadzornik Franc Gaberšek, g. preds. okr. šol. sveta dr. O. Pirkmajer in g. okr. nadz. tov. P. Flere. G. viš. šol. nadz. je povdarjal veliko izobraževalno vrednost učit. društev (to naj bi izprevideli tudi oni, ki jih ni bilo zraven!) in hvalil njih živahno delovanje, ki se zrcali iz poročil v »Učit. Tovarišu« in ki ga je sam opazoval pri nadzorovanem potovanju. »Nisem prišel strašit, ampak svetovat in pridobivat. Gofite posebno umetniški čut in zanimanje za zgodovinske starine! To naj bo dodatek pozivu k izvenšolskemu delu«.

G. okr. glavar: »Širite med ljudstvom našo znanost, proučite in delajte proti onim, ki jemljejo ugled in avtoriteto oblastim!«

Predavanja: »Prosto spise v osnovni šoli«. O moderni metodi in uspehih, ki jih je žel s poukom v tej smeri, je poročal tov. F. Martinc. Kot vodilo pri tem pouku mu je služila knjiga »Der Weg zum eigenen Stil« (Jansen), in pobudo mu je dal tov. nadz. P. Flere v »Popotniku« (1915, 4. št.) Uspehi tega prostega spisa so taki, da bi učitelj ne smel gledati na trud, ki je res večji, ker učiteljski spisov ne popravlja, ampak jih študira in ne takrat, ko sam hoče, ampak takrat, ko hočejo otroci. Proučite »pobudo«, poglobite se v »vcdilo«!

Tovariš Majcen je razložil teoretično in praktično (s sokolskim naraščanjem) povelja in izvajanje redovnih vaj po terminologiji Jugoslov. Sok. Saveza. Bilo je nujno potrebno, da se učitelstvo pouči, kako naj se deca vežba po enotnem načinu. Po »Sokolski ideji«, »Redovne vaje«, za temi drugič »Orodna telovadba« in »Telovadba brez orodja« in tako se bodo podale pri društvu smernice za enotno telesno vzgojo šolske dece.

Izvoli se stalni pripravljalni odbor za uradno konferenco. Za že določeni točki »Podrobni učni načrt za zgod. in zemljepis« in »Izvenšolsko delo« se tudi izvoli odbor, ki bo proučil načrte posameznih šol, oz. posamezne panoge izvenšol. dela in o tem poročal.

Pozor! Rok za plačanje druge polovice članarine je 30. junij!

Tov. blagajničarka prečita pri prihod. zborovanju one, ki ne plačujejo članarine! — Tajnik.

+ Okrajno učiteljsko društvo v Ljubljani je zborovalo 21. junija t. l. na šoli pri sv. Jakobu, kjer je skoro napolnilo prostrano risarsko dvorano.

Velika udeležba dokazuje veliko zanimanje, ki vlada med učitelstvom ob tako važnih zborovanjih.

Predsednik pozdravlja navzoče med njimi tudi okrajnega šolskega nadzornika, Preide na dnevnem red ter govori o »šolskih razmerah v preteklosti«, katere naj nam bodo merilo bodočnosti.

K drugi točki dnevnega reda »zastopniki v šol. svetu in dosedanji šol. nadzorniki« govori isti poročevalec.

Za delegate za pokrajinsko skupščino v Celju so bili izbrani: Engelmannova Mira, Pezdrijeva Marija, Blaganje Janko, Malnarčič Ivan, Legat Stanko, Nemestnik: Kocijančič Albina, Likozarjeva Ana, Grum Rado, Lenarčič Janko, Dermelj Ljubo.

Ko so se rešile še nekatere notranje zadeve društva, kakor v novem šolskem zakonu predvidena stanarina in ogrev, bodoča naredba in preuredba okrajnih šolskih svetov, vprašanje šolskega nadzorstva itd. je zaključil predsednik zborovanja.

K sklepu je še pripomniti, da so tov. Luka Jelenc, Alojzij Novak, Janko Lenarčič in še nekateri drugi, ki so bili člani »Društva učitelstva meščanskih šol«, zopet pristopili k Učit. društvu za Ljubljano in sicer iz razloga, ker se ni urejeno razmerje »Društva učitelstva meščanskih šol« napram UJU.

Društvo štje 213 članov.

Popoldne istega dne je odšel velik del učitelstva skozi Kleče na Ježico. Med potjo smo si ogledali letarske hangarje ter vodovodne naprave v Klečah.

+ Učiteljsko društvo za ljubljansko okolico je zborovalo, dne 22. junija t. l. ob 15. uri v šoli na Ledini v Ljubljani. Zborovanje je bilo jako dobro obiskano, (108 udeležencev). Istega so se udeležili tudi vrli tov. nadzornik Rape, dvorni svetnik in pov. za uk in bogočastje g. dr. Skaberne in ravnatelj kmetijske šole g. Rohman. — Predsednik Žirovnik pozdravi navzoče učitelstvo, posebno pa še imenovane gospode in prosil g. dvornega svetnika, da predava o prosvetnem delu učitelstva. Ta je svoje poročilo razdelil tako-le: 1. Delo učitelja v šoli. 2. V tesni zvezi s šolo. 3. Izven šole. Njegovo predavanje je bilo vseskozi zanimivo in poučno. Podal nam je mnogo praktičnih mišljajev in nasvetov, kako delaj učitelstvo, da bo pridobilo na ugledu in da bo njegovo delo narodu v gmotno in duševno korist. Priporočal je ustanavljanje knjižnic, izobra-

žovalnih in pevskih društev. Učitelstvo naj vodi čtivo ljudstva in naj prireja poljudna predavanja, roditeljske sestanke, navaja ljudi do ljubezni do domače grude, odvaja jih od bega v mesto, pomaga pri protialkoholnem gibanju, goji in pospešuje glasbo, ustanavlja dramatično društvo, vzgaja govornike. Učiteljice naj delujejo kot kolašice, Matičarke, uvajajo narodne noše in goje narodne vezenine. — Delo izven šole je zelo potrebno, prav pa je in ostane: delo v šoli. Učitelj naj bo res narodni učitelj. Za izvrstno predavanje se mu je ob živahnem pritrjevanju navzočih, prav toplo zahvalil predsednik. Tov. Mihelič je imel poročati v odpustnicah. Zbog nedostajanja časa je prebral le teze, katere je zbor soglasno sprejel. Občni zbor je sklenil, da se poročilo tovarišev Miheliča in Levstika o izdaji odpustnic ozir. odhodnice, vroči članom, ki bodo urejali nov šolski zakon. V stalni odbor sklene zbor voliti tov. Ivo Trošta (Tomišelj), V. Miheliča (D. M. v Polju), Urbančiča (Horjul), Darinko Frankotovo (Vrhnika); kot zastopnike učitelstva v okr. šolski svet tov. Avg. Korbarja (Zg. Šiška), Ivo Trošta (Tomišelj); namestnikom tov. Val. Mikuža (Šmarje), Joško Berganta (Grosuplje). Delegatom za zborovanje pov. UJU Celje se priglasijo: Tomazič (D. M. v Polju), Urbančič (Horjul), Iva Premelč (Vič); namestnikom: Minka Petričeva (Borovnica), Jožica Korbarjeva (Hrušica), Antonija Randelj (Moste). K sklepu priporoča predsednik še »Učit. konvikt« in se srčno zahvali na lepi udeležbi, bodreč vse skupaj k nadaljnjemu uspešnemu delu v čast stanu in šoli in dobrobiti narod. — Tajnik.

+ Učiteljsko društvo za polit. okraj Ljutomer je zborovalo dne 14. junija t. l. pri Sv. Križu, — ta pot zaradi deževja ob nepovoljni udeležbi 65%.

Predsednik tov. Mavrič pozdravi navzoče ter navede vzrok, zakaj se vrši zborovanje baš v torek in pri Sv. Križu; pojasni tudi, zakaj »Učit. Tovariši« ni mogel prinesiti naznanila o zborovanju. Novoporočencema tovarišu Franu Lubeju in tovarišici Darinki roj. Severjevi čestita, želeč srečen zakon.

Za tem opisuje tragedijo, ki se je odigrala 13. junija v Apačah, kjer se je iz obupa nad neugodnimi razmerami ustrelil jedva pred 8 dnevi tja došli tovariš šol. vodja Gabrič. Predsednik pozove navzoče, da se po možnosti udeleže pogreba v četrtek 16. t. m. popoldne v Gornji Radgoni. — Ko še zahvali v imenu društva domače učitelstvo za primerno okrašenje šolske sobe — zborovalnice, da na vedenje spored današnjega zborovanja.

Odsotnost mnogih članov, med njimi tudi napovedanega tovariša predavatelja o tem »Prirodopisni pouk v ljudski šoli po modernih načelih«, se z ozirom na skrajno neugodno vreme opraviči, k čemur pa tov. Cvetko pripomni, da se ima vsakokratni predavatelj brezpogojno odzvati svoji dolžnosti, katere ga more odvezati edine bolezen.

Namestnikom odsotnega tajnika tov. Korošca je izvoljen tov. Cvetko, ki prečita zapisnik o zadnjem zborovanju; sledi odobrenje brez ugovora in izraz priznanja sestavitelju tov. Koprivcu.

Nato poroča tov. Mavrič o poteku in debatah širjega sosveta UJU — poverjeništvu Ljubljana — na binkoštni torek. Poročilo je vrlo zanimivo, ker ume mojstrski vpletati osebne vtise in marsikaj, česar se v javnosti ni moglo obdelovati. Ob sklepu animira poročevalec h kar največji udeležbi pokrajinske skupščine UJU, ki se ima vršiti v začetku meseca septembra v Celju; obenem vabi ponovno k pristopu društva »Učit. Zdraviliški dom v Rogaski Slatini«. Delegatovo poročilo se vzame odobrevaje na vedenje, z r. kloploskom pa izrazi zaslužena hvala.

Tov. Cvetko omenja volitev naših zastopnikov v višji šolski svet, hvall izborni disciplino ogromne večine članstva, kara pa one maloštevilne člane, ki kot priveski politično strankarske »Stomškarje« še nočejo ali menda ne morejo uvideti, da mora biti celokupnemu učitelstvu edinstvo v močniti organizaciji UJU bolj pri srcu kakor takli strankarski interesi. Istinitost prislovice »Če stopiš mucik na rep...« se je pokazala precej!

Dodatno k delegatovemu poročilu se sprjame predlog tov. Gabričiča: »Vmešavanje begunskega urada pri stalnem nameščanju učitelstva iz zasedenega ozemlja se smatra kot nepotrebno.«

Medtem vstopi višji nadzornik za kmetijstvo gosp. Znidarič, ki ga predsednik predstavi in pozdravi. Imenovani govori o nujni potrebi uvedbe zimskih kmetijskih nadaljevalnih tečajev za osnovni šoli odraslo mladino. Gosp. nadzornik obljubi pri tem sodelovati kot mentor in strokovni predavatelj, dočim naj v kmetijstvu izveždani učitelji in učiteljice oskrbujejo pouk v osnovnih naukih kmetijske stroke. Sklene se investiti že prihodnjo jesen kmet. nadaljevalne tečaje na ljudskih šolah v Ljutomeru, v Križevcih, v Vučji vasi, pri Sv. Juriju ob Ščavnici in v Gornji Radgoni. Gosp. Znidarič končno priporoča, naj se kar največ učiteljev udeleži kmetijskega tečaja v času od 18. julija do 27. avgusta t. l. na Grmu; pogoj so razvidni iz tostvarnega razglašja.

Tov. Lubej nas ob nastopu štirih telovadcev Sokolov seznanj z enotnim poveljstvom šolske telovadbe po Tyrševem sestavu, ki je umevno razloženo v dr. Plvkovi in Schapovi knjigi »Telovadba«, iziši pri SSM. Dodatno k temu nastopu se sklene prirrediti začetkom novembra t. l. telovadski učni tečaj za učitelje v Ljutomeru.

Pri točki »stanovske in šolske zadeve« se sprotjejo nekateri imestni predlogi.

1. Ker »Šolski list« po imenju nekaterih za višjo stopnjo povsem ne ugaia in so na razpolago samo še gotove številke ozir. stopnje, zato je res že skrajni čas, da dobi tudi višja stopnja šol svojo Čitanko, kar je dandanes z ozirom na že zbrano gradivo, pri dobri volji mogoče. Sprejme se torej sledeči predlog: Anketa za sestavo ljudsko-šolskih Čitank se naprosi, da čimprej priredi izdajo Čitanke tudi za 4.—8. šolsko leto, k temu delu pa pritegne razven že »poklicanih« činiteljev morebiti še nekatere praktično izkušene šolnike te stopnje. Istotako se naj pospeši izdaja praktično uporabljivih Računic za vse stopnje ljudske šole.

2. Z ozirom na to, da imajo vse šolske prireditve izključno dobrodelni namen, predlaga tovariš predsednik naslednje: Poverjeništvu UJU v Ljubljani naj izpolnjuje pri ministrstvu finansij v Beogradu ugodnost, da so vobodo vse šolske prireditve brez prošnje davka proste. Sprejeto..

3. Sprejme se tudi predlog tov. Hauptmanna: Za nakup grobnega venca pok. tovarišu Gabriču daruje vsaka učna oseba o prihodnjem zborovanju po 1 D. Mogoči prebitek se obrne v dobrodelni namen.

4. Končno se soglasno sklene, da se vrši prihodnje zborovanje 19. odnosno 21. julija v Radnicah. Na dnevni red pride poleg drugih točk poročilo o normalnem podrobnem učnem načrtu za pouk v domoznanzstvu, zemljepisu in zgodovini na ljudskih šolah.

Pevovodja tov. Zacherl še pozivlja k pevski vaji za koncert, nato pa predsednik zaključil zborovanje.

+ Učiteljsko društvo za ormoški okraj je zborovalo 2. junija t. l. ob prav dobri udeležbi v že od nekdaj probujenem in narodnozavednem trgu, v Središču. Zborovanje je imelo posebno slovesni značaj, ker so se ga udeležili izredni gostja, predvsem gospod višji šolski nadzornik Fran Gaberšek, ki je v istih dneh inšpiriral šole našega okrajnega glavarstva; ko ga je društveni predsednik tovariš Josip Rajšp pozdravil in mu zaklical dobrodošlico, je v svojem odgovoru in v svoji zahvali naglašal posebno učiteljska društva kot potrebna izobraževalna sredstva, v pretekli dobi kot važna za vzgajanje in ohranitev narodnega duha, ter je slednjič priporočil ustanovitve odsekov za narodno prosvetno delo. Posetil je zborovanje tudi naš stari prijatelj in tovariš, gospod okrajni šolski nadzornik Pavel Flere, ki je nadzoroval že od prejšnjega tedna sem naš okraj.

Ptujsko učiteljsko društvo pa nam je priljazno vrnilo naš poset v Ptuj, ter se udeležilo s svojim priljubljenim predsednikom Ivanom Klemenčičem in 14 člani. Počastil je zborovalce tudi središki okrajni zdravnik gospod dr. Josip Tavčar.

Tovariš ravnatelj Anton Kosl je kot domačin zborovalce, izlemike presčno pozdravil, ter podal črtice iz domače zgodovine, poročal je o različni zgodovini Središkega trga, o prebivalcih in njihovi govoric in navadah, o naši obleki, opravih, hrani i, dr. ter naštel vrsto imenitnih oseb rojenih v Središču.

Ziviljenpis o pokojnem našem domačinu in častnem članu Davorinu Trstenjaku nam je podal tovariš Anton Porekar, ter sprožil misel, da bi se po naši inicijativi vzdala spominska plošča na Trstenjakovi rojstni hiši na Krčevinah. O tem se bo pri prihodnjem zborovanju razpravljalo in sklepalo.

Učitelj organist; podaval tovariš Domichian Serajnik. Posnetek referentove razprave sta sledeči tezi: 1. Kakor nobeno delo, tako tudi delo v cerkvi za učitelja ne more biti poniževalno. Le v slučaju, da cerkveni delodajalec zahteva več kakor vestno delo, bi učitelj moral službo pustiti. Z gojitvijo cerkvene glasbe vrši učitelj važno kulturno delo. Zato je škoda, da se tako malo učiteljev, glasbeno izobraženih, posveti tej stroki. 2. Ako bi organizacija prepovedala svojim članom organistom izvrševati te službe, bi segala v njih privatne zadeve ter s tem prekoračila svoj delokrog.

Po zborovanju so se zborovalci zbrali k obedu v Šulekovi gostilni, kjer se je kmalu pričelo neprisiljeno prijateljsko razgovarjanje v prijetni zavesti, da imamo vendar enkrat v svoji sredini poleg okrajnega tudi našega višjega šolskega nadzornika, ki tudi čuti in deluje z nami, ter se lahko osebno prepriča o našem izvenšolskem narodno prosvetnem delovanju, ki se tako lahko prezre, ker ga sami ne obehšamo na velik zvon.

Žal, da so nas morali Ptujčani radi vlaka prehitro zapustiti!

Domačemu učitelstvu središkemu pa posebej še enkrat prelepa hvala za gostoljubnost in prijaznost!

+ Učiteljsko društvo za Maribor in b. o. je zborovalo ob dobri udeležbi dne 22. junija v deški meščanski šoli. Nekaj članov je opravilo svojo odsotnost; nekaterim pa — ki se navadno odkljujejo s svojo odsotnostjo — pa se še to ni zdelo potrebno. Je še pač nekaj takih ljudi, ki mislijo, da store svojo dolžnost napram organizaciji v poln. meri že s tem, da plačajo članarino.

Predsednik otvori zborovanje in se spominja tragične smrti vrle tovarišice Lavrenčičeve. Prečita se zapisnik zadnjega zborovanja in odobri. Na to poroča predsednik o tekočih zadevah, kar se vzame na znanje.

Predsednik pedagoškega odseka tov. Silih poroča o delovanju tega odseka v preteklem letu ter omenja smernice za bližnjo bodočnost. Od strani učitelstva bode treba posvetiti v prihodnje nekoliko več zanimanja važnemu delu tega odseka. Samo gmotna podpora ne zadostuje. Nazadnje stavi predlog, da bi se preosnoval ta odsek v